

Færri og færri arbeiðaða fisk

Frá 2008 til 2012 hvarv úti við triðingurin av størvunum innan føroysku flakavinnuna

Jákup Mørk

Tað var tann tíð, tá flakaarbeiði var eitt vanligt frítíðarstarv hjá føroyskum ungdomum. Ovmikið var at gera á flakavirkjunum, sum vóru á mest sum hvørjum tanga, og tað var einki óvanligt í, at næmingarnir skulkaðu nakað, tá mest var at gera, so nøkur eyka kundu forvinnast, heldur enn at spilla tíðina á skúla-beinki.

Gongdin seinnu árinum hevur tó verið ein stóðug ábending um, at tað er tørvur á alsamt færri hondum innan flakavinnuna á landi. Talið av virkjum er lækkað nógv, og hóast vit í dag síggja eitt stórt uppsveiggj innan uppsjóvarvinnuna – eisini við nýggjum virkjum á landi – so er talan framvegis um afturgongd hjá siðbundnu føroysku flakavinnuni.

Støðug tillaging

Grannskoðanarfelagið Januar hevur javnan roknskapargreiningar av gongdini innan ymsar vinnur. Í fjør heyst varð latin úr hondum greinan av føroysku flakavirkjunum, og heildarmyndin er púasta greitt, at her er talan um eina vinnu í afturgongd.

Sjey virki, sum tilsaman tóku ímóti nærum 70% av ráfiskanøgðini í 2012, eru partur av greiningini, sum soleiðis má sigast at vera umboðandi fyri heildarmyndina av føroysku flakavinnuni.

Sjálvandi er talan um stór sveiggj millum einstøku virkini. Taka vit tøluni fyri 2012 fyri tey sjey feløgini í greiningini, so høvdu Kósin, TG Seafood, Vaðhorn og Delta Seafood yvirskot, meðan Fiskavirkid í Gøtu, Sandoy Seafood og Faroe Origin

høvdu hall.

Hetta seinasta nertir tó ikki heildarmyndina, sum púasta greitt vísir eina vinnu, sum framvegis hevur ilt við at tillaga seg framhaldandi broytingarnar innan vinnugreinina.

Greiningin fevnir um árinum frá 2008 til 2012, og í hesum tíðarskeiðinum hevur ráfiskanøgðin verið fallandi – eisini hóast ein lítil vøkstur er í 2012 í mun til 2011. Samlaða framleiðsluvirðið er hesi árinum minkað við 28,3%.

Sonevnda EBITDA, tað er úrslitið fyri avskrivningar, kapitalkostnaðir og skatt, var í 2012 tkr. 8.813. Knappar níggu milliónir høvdu virkini altso til rentur, avskrivningar og skatt. Og tá var talan enntá um næst frægasta árið av teimum fimm, sum greiningin fevnir um.

Ársúrslitið hevur verið negativt øll árinum uttan í 2011. Tó verður í greiningini víst á, at raksturinn av skipum, sum í fleiri førum eru knýtt at virkjunum, hevði eina stóra negativa ávirkan árinum 2008 til 2010. Og verður úrslitið av skipum frároknað, vildi talan verið um yvirskot í 2009.

Veikt gjaldføri

Tunga gongdin í úrslitunum ber eisini eitt veikt gjaldføri við sær. Fleiri ferðir eru virki umskipað í tíðarskeiðinum, soleiðis at nýggjur kapitalur er tilførdur, men framvegis er greiða myndin, at gjaldførið er hart spent.

Gjaldførislutfallið fyri tey sjey virkini liggur øll árinum millum 70 og 77, og tað vil siga, at umsetilgurnar eru minni enn tann skuld-

in, sum fellur til gjalddingar innan eitt ár.

Eisini endurspeglast hetta í iløgnum. Hesar seviggað millum góðar 19 mió kr. og knappar 4 mió kr. um árið. Við einum samlaðum umsetningi, sum lakasta árið var 862 mió kr. vísir hetta, at virkini nýta sera lítlan part av umsetninginum til iløgur. Av tí sama eru avskrivningarnar eisini fallandi, og hóast hetta hevur eina positiva ávirkan á niðastu linjuna í roknskapinum, so er hetta ein ábending um, at iløgur verða útskotnar, til ráðini eru betri. Men tað kann ofta viðføra ein stóran framtíðar iløgutørv, sum ber við sær, at virkini illa fáa konsoliderað seg, tey árinum, har raksturinn er betri.

Færri hendur

Minni framleiðsla hevur sum náttúrliga avleiðing, at færri hendur eru virknar innan fiskaarbeiðið. Starvsfólkaútreiðslurnar hjá virkjunum eru stóðugt lækkaðar, og sæð yvir hesi fimm árinum er minkingin 35,8%. Fiskanøgðin fyri hvørt starvsfólkið er hinvegin økt, so talan er um øktan effektivitet, men tað merkir altso, at starvsfólkatalið lækkar skjótari enn rávørutilgongdin.

Tey sjey virkini, sum greiningin fevnir um, høvdu í 2008 ialt 1.072 ársverk. Í 2012 var talið komið niður á 638 ársverk. Hinvegin var meðalinntøkan fyri hvørt ársverkið økt úr 228 tkr. í 246 tkr.

Útvald høvuðstøl

(tkr.)	2008	2009	2010	2011	2012	Broyting
Framleiðsluvirði	1.243.954	1.101.445	996.286	861.836	891.960	-28,3%
Virðisøking	397.769	381.592	330.973	236.787	253.147	-36,4%
Starvsfólkakostnaður	244.269	230.744	200.323	138.581	156.934	-35,8%
EBITDA	42.214	50.327	25.158	34.392	8.813	-79,1%
Ársúrslit	-58.758	-8.828	-36.987	15.616	-2.411	-95,9%
Ársverk	1.072	993	889	587	638	-40,5%
Meðal ársløn (tkr.)	228	232	225	236	246	8,0%
Ráfiskur (tons)/ársverk	58	59	65	71	69	18,4%

(kelda: www.januar.fo)